

POLISH SCIENCE JOURNAL

INTERNATIONAL SCIENCE JOURNAL

Issue 2(35)
Part 1

POLISH SCIENCE JOURNAL

ISSUE 2(35)
Part 1

INTERNATIONAL SCIENCE JOURNAL

WARSAW, POLAND
Wydawnictwo Naukowe "iScience"
2021

ISBN 978-83-949403-4-8

POLISH SCIENCE JOURNAL (ISSUE 2(35), 2021) - Warsaw: Sp. z o. o. "iScience", 2021. Part 1 – 164 p.

Editorial board:

Bakhtiyor Amonov, Doctor of Political Sciences, Associate Professor of Tashkent University of Information Technologies

Bugajewski K. A., doktor nauk medycznych, profesor nadzwyczajny
Czarnomorski Państwowy Uniwersytet imienia Piotra Mohyły

Tahirjon Z. Sultanov, Doctor of Technical Sciences, docent

Shavkat J. Imomov, Doctor of Technical Sciences, professor

Sayipzhan Bakizhanovich Tilabaev, Candidate of Historical Sciences, Associate Professor. Tashkent State Pedagogical University named after Nizami

Temirbek Ametov, PhD

Marina Berdina, PhD

Hurshida Ustadjalilova, PhD

Dilnoza Kamalova, PhD (arch) Associate Professor, Samarkand State Institute of Architecture and Civil Engineering

Oleh Vodiani, PhD

Languages of publication: українська, русский, english, polski, беларуская, казакша, o'zbek, limba română, кыргыз тили, ჯუჯრტუ

Science journal are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post-graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees.

The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

ISBN 978-83-949403-4-8

© Sp. z o. o. "iScience", 2021

© Authors, 2021

Курбонов Шомирза Шорасулович, Усманова Диёра Ровшанбековна, Курбанов Сардорбек Азимбоевич, Кузиев Шерзод Худойберганович, Адашов Фаёз Суръатович (Ташкент, Узбекистан) ВЫБОР КОМПЛЕКСНОГО ЛЕЧЕНИЯ ПАРОДОНТИТА (ЛИТЕРАТУРНЫЙ ОБЗОР).....	66
Эшонходжаев О. Д., Дусияров М. М., Шеркулов К. У., Рустамов М. И., Бобокамбаров Н. А. (Ташкент, Узбекистан) ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ АНТИСПАЕЧНОГО ПОКРЫТИЯ НА МОДЕЛИ РАНЫ ЛЕГКОГО В ЭКСПЕРИМЕНТЕ	71

SECTION: PEDAGOGY

Abdullayeva Xavoxon Yakubjonovna (Andijon, Uzbekistan) SHAXS SHAKLLANISHIDA PEDAGOGIKA FANINING O'RNI VA AHAMIYATI.....	89
Umarova Maftuna Fakhriddinovna (Kagan, Uzbekistan) IMPROVING CHILDREN'S DICTION THROUGH MUSIC AND INCREASING THEIR INTEREST IN MUSIC	92
Yodgorova Solixa Jamolovna (Bukhara, Uzbekistan) INTRODUCTION TO THE CONCEPT OF FUNCTION AND METHODS OF TEACHING IT	95
Нуриллоев Миршод Амрилло ўгли (Бухара, Узбекистан) МЕТОДИКА ВОЕННО-ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ И ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ	97
Нуриллоев Бехруз Бахтиёрович, Атоев Амонжон Ҳалим ўгли (Бухара, Узбекистан) ОСНОВНЫЕ ЗАДАЧИ МЕСЯЦА ВОЕННО-ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ И МАССОВОЙ ЗАЩИТЫ	99
Нуруллаев Феруз, Салихов Шохрух, Салихов Тимур, Шоймардонова Дилфуза (Бухара, Узбекистан) РАЗВИТИЕ РЕЧИ ДЕТЕЙ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ИНФОРМАЦИОННЫХ И КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ	101
Темиров Абдурахим Икром ўгли (Бухара, Узбекистан) МЕТОДОЛОГИЯ ОРГАНИЗАЦИИ И ПРОВЕДЕНИЯ ВОЕННО-СПОРТИВНЫХ ФЕСТИВАЛЕЙ	104
Хайдаров З. (Самарканд, Узбекистан) ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ ДЛЯ БАНКОВСКОЙ СФЕРЫ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ, ПРОБЛЕМЫ И ВОЗМОЖНЫЕ ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ.....	106
Шоймардонова Мухсина Рахматовна, Умеджоновна Малика Лукмоновна, Умеджоновна Лобар Фарходовна (Бухара, Узбекистан) ЛИЧНЫЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ УЧИТЕЛЯ.....	116
Эргашева Гулзода, Муротова Нигина (Бухара, Узбекистан) ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО- КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ДОШКОЛЬНЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ.....	119

УДК 37.013

Нуруллаев Феруз
преподаватель,
Салихов Шохрух, Салимов Тимур, Шоймардонова Дилфуза
Бухарский государственный университет
(Бухара, Узбекистан)

РАЗВИТИЕ РЕЧИ ДЕТЕЙ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ИНФОРМАЦИОННЫХ И КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Аннотация: в данной статье рассматривается эффективность развития речи детей с использованием информационных и коммуникационных технологий и эффективность мультимедийных презентаций.

Ключевые слова: информация, информационно-коммуникационные технологии (ИКТ), PowerPoint, компьютерные игры, речевое развитие, мультимедиа

Nurullaev Feruz
teacher,
Salikhov Shokhrux, Salimov Timur, Shoimardonova Dिल्фуза
students in the direction of preschool education,
Bukhara State University
(Bukhara, Uzbekistan)

DEVELOPMENT OF SPEECH OF CHILDREN USING INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

Annotation: this article discusses the effectiveness of children's speech development and multimedia presentations using information and communication technologies.

Keywords: information, information and communication technologies (ICT), PowerPoint, computer games, speech development, multimedia

Hozirgi paytda maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqni shakllantirish masalalari keng muhokama qilinmoqda. Maktabgacha ta'limning davlat ta'lim standarti nutqni rivojlantirishni aniqlaydi, uning asosiy vazifasi maktabgacha yoshdagi bolalarda grammatik, leksik, ovozli va nutqning bog'liq tomonlarini shakllantirishdir. Bu esa o'z navbatida savodxonlik uchun zarur shartdir. Maktabgacha ta'limida nutqning turli tomonlarini shakllantirish bilan bir qatorda kitob madaniyati va bolalar adabiyoti bilan tanishish imkoniyatiga keng yo'l ochadi.

Nutqni o'zlashtirish uchun sezgir davr maktabgacha yoshdir, chunki aynan shu yoshda bolalarning aqliy va axloqiy rivojlanishiga ta'sir qiladigan nutqning barcha turlari shakllanadi. "O'qituvchi (maktabgacha, boshlang'ich umumiy, asosiy umumiy, o'rta umumiy ta'lim) pedagogik faoliyati (o'qituvchi, o'qituvchi)" professional standartida aks ettirilgan standart talablardir.

Normativ hujjatlar tahlili muammoni aniqlashga imkon berdi: axborotlashtirish bo'yicha ta'lim sohasidagi talablar va huquqiy me'yorlarga qaramay, biz maktab o'quv yurtlarida xodimlarni axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini egallashga tayyorlash bo'yicha ish topmadik, bugungi kunda qarama-qarshiliklar mavjud:

1) ta'lim muassasalari tomonidan ortib borayotgan talab va maktabgacha ta'lim muassasalari xodimlarining bilimlari, ko'nikmalari va munosabatlari etishmasligi o'rtasida;

2) maktabgacha ta'lim muassasasining ob'ektiv imkoniyatlari va ta'limni axborotlashtirish masalasini ishlab chiqishda mavjud yondashuvlar o'rtasida.

O'qituvchi uchun o'quv faoliyatida AKTdan foydalanish asosan quyidagilarga qaratilgan:

- ro'yxatga olishning raqamli formati, ya'ni kalendar-tematik va uzoq muddatli rejalar, maktabgacha yoshda nutqni shakllantirish uchun nutq materiallarini loyihalash;

- maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirish uchun didaktikani rivojlantirish va ko'rgazmali vositalarni tanlash bo'yicha uslubiy ishlar;

- rivojlanayotgan muhit (o'yinlar - o'quv, didaktik, rol o'ynash va hk. qo'llanmalar) va loyihalarni amalga oshirish.

Maktabgacha ta'lim muassasasi (MTM) sharoitida bolalarning nutqini rivojlantirish darslarida ishlatiladigan AKTni multimedia taqdimotlari, dasturiy mahsulotlardan foydalanadigan texnologiyalar deb ta'riflash mumkin.

Ushbu maqolada biz o'qituvchiga videokliplar va vizualizatsiyadan foydalangan holda o'quv faoliyatini tashkil etishga imkon beradigan "multimediya taqdimoti" tushunchasini ko'rib chiqamiz va kompyuter dasturiy ta'minotlari ta'lim faoliyati mavzularini vizual ravishda namoyish etishga yordam beradi. Bolalarning nutqini rivojlantirishda AKTni o'quv faoliyatida qo'llashda bolalar tanasining quyidagi fiziologik va morfologik xususiyatlarini hisobga olish kerak.

Maktabgacha yoshdagi bolalar tez charchash va mushak-skelet tizimining nisbatan zaifligi tufayli mushaklarning kuchlanishini uzaytira olmaslik bilan ajralib turadi. AKTdan foydalangan holda maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqini rivojlantirishni tashkil qilishda, shuningdek, bu yoshdagi bolalarga xos bo'lgan psixologik nuanslarni hisobga olish kerak; jismoniy kuch ishlatishni rag'batlantiradigan dasturiy mahsulotlardan foydalanishga yo'l qo'ymaslik. Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqini rivojlantirish uchun AKTdan foydalangan holda ta'lim faoliyati ikki turga bo'linadi: multimedia va kompyuter sinfidan foydalanish.

Multimedia vositalaridan foydalangan holda maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqini rivojlantirish bo'yicha o'quv ishlari bitta kompyuter (noutbuk), media-panel (yoki ekran) va projektorning mavjudligini aniqlaydi. Kompyuter sinfida maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqini rivojlantirish bo'yicha o'quv faoliyati kompyuter o'yinlaridan (o'quv, diagnostika, ishlab chiqish) foydalanishdan iborat. Buning uchun maktabgacha ta'lim muassasalaridan ko'pini hisobga olgan holda maktabgacha ta'lim muassasasining bolalar bog'chalari uchun, shuningdek litsenziyalangan dasturiy ta'minot bilan to'liq ta'minlangan kompyuter sinfiga muhtoj.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda bolalarning nutqini rivojlantirish uchun asosan rivojlanish o'yinlari qo'llaniladi, shuning uchun

dasturiy mahsulotlarni ishlab chiqarishda asosiy talablarni tavsiflash kerak, xususan:

- bolaning individual xususiyatlarini hisobga olish kerak;
- amaldagi o'yinlar bolalarning yoshiga mos bo'lishi kerak.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqini rivojlantirish uchun rivojlanish dasturlaridan foydalanish tayyorgarlik qismida bolani faol faoliyatga jalb qilishni o'z ichiga oladi: tanlovlar, kuzatishlar, o'yin muhiti, kompyuter o'yiniga tayyorgarlik ko'rish uchun suhbatlar. Asosiy qism to'g'ridan-to'g'ri kompyuter bilan mustaqil ishlashga qaratilgan bo'lib, maktabgacha yoshdagi bola har bir tugmachaning maqsadini, algoritmi (karta sxemasi) yordamida dasturiy mahsulotni qanday boshqarish kerakligini bilishi tushuniladi. Yakuniy qism ko'zning og'rig'ini yengillashtiradigan mashqlar natijalarini (jismoniy daqiqalar, jismoniy mashqlar va h.k) to'plashga qaratilgan.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqini rivojlantirishda AKTdan foydalangan holda olib boriladigan ta'lim faoliyatini inobatga olgan holda, biz asosiy vazifalarini ajratib turadigan A.M. Borodichning ishiga tayanamiz:

1. Lug'at rivojlanishi.
2. Nutqning grammatik tomonini shakllantirish.
3. Nutqning sog'lom madaniyatini tarbiyalash.
4. Suhbatdosh (dialogik) nutqni shakllantirish.
5. Hikoyalarni o'qitish (monologik nutq).
6. Badiiy adabiyot bilan tanishtirish.
7. Bolalarni savodxonlikka tayyorlash.

Maktabgacha ta'lim muassasalarining yosh guruhlarida bolalarning yosh xususiyatlariga bog'liq bo'lgan o'ziga xos tarkib har bir bola uchun individual ravishda hal qilinadi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda bolalarning nutqini rivojlantirish dasturlari ijobiy samara beradi va maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirish bo'yicha o'quv faoliyatidagi maqsadlariga erishadi deb ishonamiz.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ:

1. Мамуров У.И. Формы и методы военно-патриотического воспитания // Вестник науки и образования. Часть 2. № 22 (100), 2020. С. 43-46.
2. Темиров У.Х. Принципы военно-патриотического образования// Вестник науки и образования. Часть 2. № 22 (100), 2020. С. 49-52.

POLISH SCIENCE JOURNAL

Executive Editor-in-Chief: PhD Oleh M. Vodianyi

ISSUE 2(35)
Part 1

Founder: “iScience” Sp. z o. o.,
NIP 5272815428

Subscribe to print 14/02/2021. Format 60×90/16.
Edition of 100 copies.
Printed by “iScience” Sp. z o. o.
Warsaw, Poland
08-444, str. Grzybowska, 87
info@sciencecentrum.pl, <https://sciencecentrum.pl>

ISBN 978-83-949403-3-1

9 788394 940331